

Švicarski zrak

*Hrvatska
gospodarska komora
omogućila je ZAMP-u
da ove godine iz
naših novčanika
izvuče dodatnih pet
milijuna kuna*

Kada ne bi imali za pivo i cigarete, sjetit će se svatko tko je obvezni dio obrazovanja prolazio prije dvadesetak godina u kakvom većem hrvatskom gradu, stariji huligani iz srednjoškolskih klupa maltretirali su osmoškolce starim štosom, prodajom švicarskog zraka. Zatekli bi ih na povratku kući u kakvoj skrivenijoj uličici pokraj škole i ponudili im praznu plastičnu čašu od jogurta, potrošenu kutiju šibica ili naprosto stisnutu šaku u kojoj nije bilo ničega. Zatražili bi njihov džeparac u zamjenu za svježi, netom uvezen, rijetko udisan zrak s vrha švicarskih Alpa kojeg su, eto, tako brižno zapakirali i prošvercali u ovu socijalističku, smogom zagađenu urbanu sredinu.

Dakako, kupnja tog tobože posebnog zraka bila je obavezna bez obzira što ni najnaivnijem prvšaću nije padalo na pamet doista udisati sadržaj čaše od jogurta, kutije šibica ili, u najgorem slučaju, dlan dimljen nimalo švicarskim aromama jeftinih čikova jer bi se u suprotnom nemilosrdni srednjoškolski trgovci okrenuli kudikamo okrutnijim metodama otmaranja dječjih nadnica za

užinu. Novac su im, na ovaj ili onaj način, na koncu uvijek uspijevali oti.

Današnji osmoškolci, međutim, žive u ponešto sređenijim vremenima kada je u pitanju sitan ulični kriminal, pa se ne moraju bojati zlosretne sudbine koja je u to vrijeme na putu iz obrazovne ustanove vrebala njihove roditelje - vrijeme u kojem živimo jednostavno je takvo da bi i najsitniji kržljavac, kada bi ga kakav zlonamjernik i opljačkao, istog trena bez bojazni o tome obavijestio i starce i policiju te bi jedva dočekao da, kao u omiljenim mu televizijskim serijama, bude pozvan u policijsku stanicu na prepoznavanje.

Šteta je što takvu hrabrost ne dijelimo i mi stariji, naročito informatičari, koji posljednjih godinu dana kupujemo toliko švicarskog zraka da bismo mogli, zapravo, nosove izravno ugurati u kakav švicarski respirator. Razlika u odnosu na situaciju od prije dva desetljeća samo je u tome što se švicarski zrak više ne zove švicarsku zrak, već "naknada za reproduciranje autorskog djela za privatno ili drugo vlastito korištenje", no sve je drugo, više-manje, isto. I dalje je kupnja za naivce obavezna, i dalje se radi o sramotnom ubiranju sitniša, i dalje taj nažičani novac ide onima koji nisu sposobni na drugačiji način zaraditi za pivo i cigarete.

Ovi novi žicari obukli su odijela i kravate, organizirali se u družbu koju su nazvali ZAMP i, za vruga, u posljednje vrijeme navalili baš na novčanike nas koji živimo od tehnologije. U svemu tome uživaju potporu države kroz Hrvatsku gospo-

darsku komoru - s tom su institucijom pred nešto više od godinu dana potpisali Sporazum kojim su svoju viziju dolaska do kruha bez motike uspješno legalizirali. Najavili su tada kako očekuju da će u 2007. godini, reketarenjem uvoznika i proizvođača informatičke opreme, nažičati tri milijuna kuna te ih kasnije podijeliti estradnjaci-ma, očigledno jednako netalentiranima koliko i lijenima da bi taj novac zavrijedili svojim, a ne tuđim žuljevima.

Poslovni plan, financijska konstrukcija ili kvim već urešenim riječima želimo nazvati taj pljačkaški itinerar, čini se da je bio odveć optimističan - ubrali su svega 2,8 milijuna. Razočarani neuspjehom pomahnitali su se svirci brže-bolje okupili, ponovno u Hrvatskoj gospodarskoj komori koju su, tko zna kako, uvjerali da potpiše aneks Sporazuma, a koji će im, nije teško izračunati, u 2008. godini donijeti dodatnih 5 milijuna kuna. U spornom aneksu stoji, između ostalog, da se u naplatni cjenik ZAMP-a uvodi i nova kategorija - mobiteli s MP3 *playerom* za koje je predviđena naknada od 10,00 kn.

Slično tome, u aneksu stoji i sljedeće (citirat ću točno, pa nemojte misliti da se radi o tipfeleru): "kategorija 'memorijske kartice do 5 MB' i 'USB stick do 10 GB' za koje se dosad plaćala naknada od 6,00 kn zamijenjene su s 'memorijske kartice do 16 MB' i 'USB stick do 16 GB' za koje je naknada 4,00 kn te 'memorijske kartice iznad 16 MB' i 'USB stick iznad 16 GB' s naknadom od 8,00 kn".

Zanemarimo li činjenicu da su lihvari ovime pokazali toliko frapantno nepoznavanje tehnologije, od koje, doduše na grbači onih koje je ipak poznaju, žele živjeti, da izjednačavaju megabajte i gigabajte i u cjenik uvode smiješne stavke poput memorijskih kartica "ispod 16 MB" i USB memorije "iznad 16 GB", ispada da za jedan mobitel koji je u mogućnosti reproducirati MP3-ce, ukoliko on dolazi s memorijskom karticom, u 2008. godini moramo izdvojiti 18 kuna, tj. 10 kuna za sam aparat plus još 8 kuna za memorijsku karticu zasigurno većeg kapaciteta od 16 MB.

U Hrvatskoj je penetracija mobilne telefonije premašila razinu od 100%, a kako imamo običaj mijenjati mobitel barem jednom u dvije godine za očekivati je da će samo u 2008. biti prodano blizu milijun novih aparata. Ako pretpostavimo da ih samo četvrtina koristi memorijsku karticu i ima ugrađen MP3 *player*, iako je danas teško kupiti telefon koji ga nema, do cifre od pet milijuna kuna zaista se dolazi brzo i lako.

Netko bi huliganima koji ne znaju sami zaraditi lovu trebao reći da ne želimo više plaćati švicarski zrak i da ćemo, ako ga i poželimo udisati, radije uplatiti turistički aranžman za posjet Švicarskoj. Taj netko bi trebala biti Hrvatska gospodarska komora, institucija koja je čitavu sramotu u ime države svojevremeno i amenovala. @